

עשרה חמדים נושאים מטוב מצרים ועשר אתונות נושאות בר ולחם ומזון
לאביו לדרך (מה, כג)

מטוב מצרים: מצינו בגמרא ששלח לו יין ישן, שדעת זקנים נוחה הימנו... (רש"י)

מנין ששלח לו יין?

"חמר" פירושו יין, כדכתיב (דברים לב), "ודם ענב תשתה חמר", ותירגם התלמוד הירושלמי –
"מן הרא יהוון שתיין כוס דחמר". וכן נאמר (תהילים עה), "ויין חמר מלא מסך", ופרש"י – "יין
חזק". ובלשון הגמרא – "חמרא" הוא גם חמור וגם יין.

וכיוון ש"חמרים" כאן חסר כתיב (בלי "ו"), רומז לנו הכתוב ששלח (נוסף לחמורים) גם יין ישן
הנקרא "חמר".

(אור-התורה בראשית כרך ה עמ' 1976)

* * *

מצרים נמשלו לחמור, ככתוב (יחזקאל כג) "אשר בשר חמורים בשרם", וישראל נמשלו לגפן,
ככתוב (תהילים פ) "גפן ממצרים תסיע". בזה ששלח יוסף חמורים טעונים יין הוא רמז לאביו
שמצרים בטלים לישראל, ויוכלו "לבררם", ככתוב (שמות יב) "וינצלו את מצרים".

(אור-התורה כרך ה עמ' 1976)

* * *

המפרשים כתבו, שהיין ששלח יוסף לאביו רומז ל"יינה של תורה". שזכו לה ישראל על ידי
גלות מצרים.

לפי זה יש להוסיף, שהחמורים אשר נשאו את היין רומזים לכך שאדם חייב לקבל על עצמו עול
תורה כחמור למשא, כנאמר (בראשית מט), "יששכר חמור גרם", ופרש"י, "סובל עול תורה כחמור
חזק שמטעינין אותו משא כבד".

זהו מה שנאמר (שם), "אוסרי לגפן עירה" – כדי לזכות ל"יינה של תורה" צריך אדם להיות
כחמור למשא.

(אור-התורה כרך ה' דף תתקפט)

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן, ר' יוסף, ר' אברהם-משה

וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לב"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תקמג

ערב שבת-קודש

פרשת ויגש

ה' בטבת ה'תשס"ה

'דידן נצח'

יוצא-לאור על-ידי

מכון ליובאוויטש שעל-יד

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

פרשת ויגש

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני... ואל יחר אפך בעבדך (מד,יח)

יוסף – מסמל לימוד תורה, "תלמוד".

יהודה – מסמל קיום מצוות, "מעשה".

"ויגש אליו יהודה" – יהודה ("מעשה") ניגש אל יוסף ("תלמוד") כדי לקבל ממנו השפעה, שהרי תלמוד נעלה ממעשה, כמאמר רז"ל (קידושין מ) "גדול תלמוד, שמביא לידי מעשה".

"ויאמר בי אדוני" – תומשך בי השפעתו של יוסף.

אולם רק עתה (בזמן עבודת הבירורים) תלמוד גדול; אבל לעתיד-לבוא, בזמן ביאת המשיח (גמר ושלמות עבודת הבירורים) תתגלה מעלת המעשה ויהיה מעשה גדול – בבחינת "סוף מעשה במחשבה תחילה".

לכן לעתיד-לבוא מלך המשיח יהיה משבט יהודה דווקא, לא משבט יוסף.

(ספר-המאמרים תרצ"ט עמ' 191)

* * *

"ויגש אליו יהודה" – כשהיה ניגש אל "יוסף הצדיק" שבדורו לקבל ברכתו,

"ויאמר בי אדוני" – תחילה הוא מבקש שתיכנס בו השפעתו הרוחנית של הצדיק, דבר המביא לידי קירוב וייחוד מסויים בינו לבין הצדיק. רק לאחר מכן,

"ידבר נא עבדך דבר" – הוא מבקש ברכה לעצמו בענייניו הפרטיים. ברם, גם לאחר התקרבות זו עדיין הוא מרגיש את מיעוט ערכו לגבי הצדיק. לכן הוא ממשיך,

"ואל יחר אפך בעבדך" – על שהוא מבזבז את זמנו של הצדיק ומטרידו בענייניו הפרטיים שהם בבחינת חסרי ערך לגבי הצדיק,

"כי כמוך כפרעה" – "פרעה" רומז למידת מלכותו יתברך (ראה זח"ב לד), וצדיקים דומים לבוראם; כשם שהקב"ה הוא תכלית הטוב והחסד והוא סובל כל בריותיו, כן גם הצדיק.

(מהתוועדות כ"ק אדמו"ר, פרשת ויגש תשי"א)

וינשק לכל אחיו ויבך עליהם ואחרי כן דברו אחיו אתו (מה,טו)

בוזרה (על הפסוק) נאמר, שנצנצה ביוסף רוח-הקדש והוא בכה על גלות עשרת השבטים (זהו ש"עלהם" חסר י' כתיב, לרמז על גלות עשרת השבטים), אך אחיו לא בכו, כי לא זכו להשראת רוח-הקדש.

אמנם השכינה היתה צריכה לשרות על האחים, אך היא לא שרתה מפני שמכרו את יוסף ועל-ידי כך גרמו שנסלתקה שכינה מיעקב אביהם (ראה פרש"י בפסוק כז); לכן נענשו, מידה כנגד מידה ולא שרתה עליהם רוח-הקדש גם כשכבר נתוודע אליהם יוסף.

(לקוטי לוי-יצחק כרך א' עמ' קצה-קצו)

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ה' בטבת ה'תשס"ה – י"ב בטבת ה'תשס"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ה' בטבת	הלי גירושין. פרק ז-ט.	הלי בכורים. פרק ד.	מל"ת שנו.
ש"ק	ו' בטבת	פרק י-יב.	פרק ה.	מל"ת שנו.
א'	ז' בטבת	פרק יג. הלי יבום וחליצה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ו.	מל"ת שנו. מ"ע רטז.
ב'	ח' בטבת	פרק ג-ה.	פרק ז.	מ"ע ריז.
ג'	ט' בטבת	פרק ו-ח.	פרק ח.	מל"ת שנו.
ד'	י' בטבת	הלי נערה בתולה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ט.	מ"ע רכ. ריח. מל"ת שנו. מ"ע ריט. מל"ת שנט.
ה'	י"א בטבת	הלי סוטה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק י.	מ"ע רכג. מל"ת קד.
ו'	י"ב בטבת	פרק ד. פעמי הכן וגוי. ספר קדושה והוא ספר חמישי.. הלי איסורי ביאה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יא.	מל"ת קה. של. שלא. שלב. שלג. שלד.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן ק"ש	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה							
ו', ה' בטבת	4.29	5.20	9.04	6.41	9.04	11.37	12.07	4.38.5	5.05
ש"ק, ו' בטבת	4.30	5.20	9.05	6.42	9.05	11.37	12.07	4.38.9	5.06
א', ז' בטבת	4.30	5.21	9.05	6.42	9.05	11.38	12.08	4.39.3	5.06
ב', ח' בטבת	4.31	5.22	9.06	6.43	9.06	11.38	12.08	4.39.8	5.07
ג', ט' בטבת	4.31	5.22	9.06	6.44	9.06	11.39	12.09	4.40.3	5.07
ד', י' בטבת	4.32	5.23	9.07	6.44	9.07	11.39	12.09	4.40.8	5.07
ה', י"א בטבת	4.32	5.23	9.07	6.44	9.07	11.40	12.10	4.41.3	5.08
ו', י"ב בטבת	4.33	5.24	9.08	6.45	9.08	11.40	12.10	4.41.8	5.08

* הזמנים מתייחסים לאזור השפלה. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת בוותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
ויגש	5.18	4.16	5.19	4.16	5.17	4.21	5.21	4.21
ויחי	5.22	4.20	5.23	4.20	5.21	4.24	5.25	4.24

עורך ראשי: מנחם-מענדל ברוד • עורך: שניאור-זלמן רודמן • הגהה: יוסף-יצחק אייזלמן

מור"ל: מכון ליובאוויטש שיע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: http://chabad.org.il דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

בקריאת הפסוק "ויקרא בשם ה'", יש להפסיק מעט בין 'בשם' ל"ה" כי בפסוק מופיע תחת המלה "בשם" טעם מפסיק, הטעם 'טיפחא'²⁶.

שיעורי תורה: לכאורה יש מקום (לנוהגים בכיו"ב) ללמוד היום מעניינא דיומא בתנ"ך (מלכים"ב כה,א"ג. ירמיה לט,א. נב,ד"ה. יחזקאל כד)²⁷.
צדקה: בימי התעניות נוהגים לתת לצדקה לפני תפילת מנחה אגרא דתעניתא, ויש נותנים לפי עלות הסעודות שהיו אוכלים היום.²⁸

תפילת מנחה:
"בשעה מאוחרת"²⁹. סדרה: וידבר וקטורת, אנא בכוח, אשרי, חצי קדיש, קריאת 'יחל' כבשחרית לשלושה עולים, והשלישי הוא המפטיור, ואין אומרים לאחריה חצי קדיש. מפטירים 'דרשו ה' בהמצאו' (ישעיה נה,ו – נו,ח), ומברך אחר-כך שלוש ברכות עד 'מגן דוד'. יהללו, חצי קדיש, תפילת שמונה-עשרה.³⁰

צאת הכוכבים באזור המרכז: 5:07.

תפילת ערבית: אם קשה לציבור להתמין³¹, יש להתחיל ערבית כך, שיגיעו בשעה זו לקריאת-שמע, ולפחות – שיסיימו בשעה זו תפילת ערבית, ויקראו או קריאת-שמע בזמנה.

המאוחרות, למשל בשעה 8 בשבעה-עשר בתמוז ובשעה 7 בתשעה באב" והוא לנרד עד כחצי שעה לפני השקיעה (שם). וזאת ע"פ הגמי (תענית כו,ע"ב. הובאה להלכה בשו"ע אדמו"ר סי' קכט ס"א), שבתעניות "שאינן בהן נעילה" נוהגים להתפלל מנחה רק "יסמוך לשקיעת החמה".

לוח כולל-חביד, צום גדליה. ולהעיר, שמהפסק-טעמים זה בנינוד לפסוקים שבהם קרא אברהם בשם ה', שם אין הפסק בין "בשם" ל"יה" הוכיח הראב"ע (לעיל לגיט) שהפירוש הוא שה' קרא, וכ"ד החוקוני, הספורנו ועוד, ואילו התרוממים, רש"י (לפני הרא"ם) והאברבנאל פירשו ש**שמה** קרא (ע' בתורה שלימה ע"ה"פ). וכבר כתב הרב, שחייבים לקרוא בתורה בדיוק לפי טעמי-המקרא אף אם אינם מתאימים לפשוט הפסוק (לקוטי-שיחות כרך טז עמ' 572). אמנם באבודרהם סידר תפילות התעניות ופירושן (בדפוס ירושלים תשכ"ג ס"ע רנא) כתב זאת בקשר ל**תפילה**, וסיים "ורוב ההמון טועים בזה". ולמעשה לפי הנהוג, כשאומרים 'אל מלך' מסיים השי"ך 'בשם ה' בהפסק בין 'בשם ל"ה", ואילו כשאומרים 'אל ארך אפיים' מסיים 'בשם ה' (ושם נאמר) ללא הפסק. וע"ע.

27 ע"פ המובא בספר-השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 547 הערה 63 בקשר לייז בתמוז ותי"ב.
28 והטעם, כדאיתא בספרים [מטה-משה ס"י תשנ"ו, אליה רבה ס"י תקס"ו ס"ק ב] שביום התענית יש ליתן סכום הסעודות לצדקה, כדי שמה שאינו אוכל ושותה באותו יום יוכל יעלה לקדושה ממש – ישערי המועדים' אדר, עמי קמה.
29 ספר-המנהגים עמ' 48 ובהערה (מלקוטי-דבורים כרך א עמ' 216. ושם: "לא אחרי השקיעה, אלא בשעות

גם לאחר חנוכה - "מעלין בקודש"

אף-על-פי שימי החנוכה נגמרו וכבר אי-אפשר להוסיף ולהדליק נרות, הרי ההוראה מחנוכה נמשכת ביתר שאת וביתר עוז □ בחנוכה עסקנו בחנוכת המשכן, שהיה בית ארעי בלבד לשכינה, ואילו בפרשתנו נרמז בית-המקדש השלישי, שהיה משכן קבוע לקב"ה □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. שבת פרשת ויגש היא לאחר ימי חנוכה, וביחד עם זה, יש לה קשר ושייכות לימי חנוכה! – והעניין בזה:
מחד גיסא – נמצאים כבר לאחר חנוכה, אשר מכיוון ש"כל יומא ויומא עביד עבידתיה"², נסתיימה כבר ה"עבידתיה" דחנוכה (ובפשטות – שלאחרי "זאת חנוכה" אסור להדליק ולברך על נרות חנוכה, וכן בנוגע לקרוא בתורה הקריאה דחנוכה, אמירת הלל בכל יום, וכיוצא בזה), ומתחילה ה"עבידתיה" דהימים שלאחרי זה.
אבל לאורך גיסא – מכיוון שהלכה בתורה³ "מעלין בקודש (ועל-אחת-כמה-וכמה) שאין

מורידין, ומודגש במיוחד בחנוכה, שהרי הדלקת נר חנוכה היא כרעת בית הלל, "יום ראשון מדליק אחת מכאן ואילך מוסיף והולך... דמעלין בקודש ואין מורידין"⁴ (ומודגש גם בשמו אשר יקראו לו, "חנוכה", ראשי תיבות ח' נרות והלכה כבית הלל) – הרי לא ייתכן שתיכף לאחר חנוכה תתחיל העבידתיה באופן של ירידה חס-ושלום (היפך גם דההלכה ד"לא מורידין"), אלא אדרבה, בהכרח לומר שלאחר חנוכה ניתוסף על זה עליו יותר, "מעלין בקודש".
ועניין זה מודגש בפרשת השבוע שלאחרי חנוכה, פרשת ויגש (ובפרט בשבת פרשת ויגש,

1) להעיר מדברי הש"ה (חלק תושב"כ, דרוש צאן יוסף רצז, א ואילך) "שלושה פרשיות אלו (וישב מקץ ויגש)... מדברות מעניין... יוסף... יען כי באלו הפרשיות חלו ימי חנוכה או לפניהן או לאחריהן... יש שייכות לאותן הפרשיות שחלו בהן כי הכל מיד ה' השכיל, ועניין יוסף יהיה ג"כ במלכות חשמונאי... כמו שיתבאר כו", עיי"ש בארוכה.
2) זוהר ח"א רה, סע"א. ח"ג צד, ריש ע"ב.
3) ובנוגע להלכה – אין עניין יוצא מידי פשוטה של הלכה, במכ"ש וק"ו מהא ד"אין מקרא יוצא מידי פשוטה" (שבת סג,א. וש"ג), ש"בשלושה מקומות הלכה עוקבת מקרא" (טוטה טז,א), משא"כ בהלכה, הרי כל עניינה שנאמרת "בלשון ברורה ודרך קצרה... עד שהיו כל הדינים גלויין

לקטן ולגדול" (כמ"ש הרמב"ם בהקדמתו לספר היד), ובמילא, לא שייך בזה יוצא מן הכלל. ולהעיר מהעילוי דהלכה – שהיא בחינת אמת לאמתו שבתורה, "יהו"י עמו שהלכה כמותו" (סנהדרין צג,ב), למעלה מהענין ד"אלו ואלו דברי אלוקים חיים" (עירובין יג, ב. וש"ג), ע"ד ובדוגמת העילוי דשם הוי' לגבי שם אלוקים (ראה אה"ת יתרו עמ' תתצ ואילך. ועוד), שם המפורש שם העצם ושם המיוחד (נסמן בלקו"ש חט"ו עמ' 234-233).
4) ראה ברכות כה,א. וש"נ. רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ה הכ"א. ובכ"מ.
5) שבת כא,ב. רמב"ם הל' חנוכה רפ"ד. טוש"ע א"ח הל' חנוכה סתרע"א ס"ב.
6) אבודרהם סדר הדלקת נר חנוכה. הובא בעט"ז

שאו קוראין בציבור את כל הפרשה כולה, ביחד עם ההפטרה, ובברכות לפנייה ולאחריה) – אשר על-פי המבואר בפנימיות התורה כפי שנתבאר בתורת חסידות חב"ד [ב"תורה אור", "תורת חיים" ו"אור התורה"], דרושים של אדמו"ר הזקן (תורה-אור), אדמו"ר האמצעי (תורת-חיים) והצמח-צדק (אור-התורה), ג' האבות דתורת חסידות חב"ד (כנגד חכמה, בינה ודעת), וכן בדרושי רבותינו נשיאנו שלאחרי זה, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו], מובן, שפרשת ויגש היא באופן ד"מעלין בקודש" לגבי הפרשה שקורין בחנוכה, פרשת הנשיאים, כדלקמן.

ב. תוכן הקריאה דחנוכה בפרשת הנשיאים היא – חנוכה המזכה והמשכן.

וכמה פרטים בזה – באופן של עילוי והוספה, "מעלין בקודש", ומהם:

ביום ראשון דחנוכה קורין בתורה אודות התכללות כל הנשיאים ביחד – "ויקריבו נשיאי ישראל... ויביאו את קרבנם לפני ה'", "ויקריבו הנשיאים את חנוכת המזבח ביום המזבח", "כאילו כולם הקריבו ביום ראשון".¹¹ ובפרטיות יותר:

- א"ח שם.
7) להעיר מתוכן שמות הספרים – שמות שניתנו ע"י רבותינו נשיאנו, בהסכמתם או אפילו ביזמתם, או ע"פ מפני שנהגו ישראל לקרותם בשם זה – ראה הקדמת ספרים אלה (ונפק"גם להלכה – בנוגע לכתיבת שמם בשטרות, בנוגע לגדרים, וכיו"ב):
"תורה אור" – שענייני החסידות אשר בו הם באופן גלוי ומואר, במכ"ש וק"ו מכללות העניין ד"תורה אור" (משלי ו, כג), גם בנוגע לנגלה דתורה, ועאכו"כ בפנימיות התורה:
"תורת חיים" – שענייני החסידות אשר בו הם נמשכים בהרחבה באופן פנימי, עד "שמחתפונסין" ונעשים חלק מחייו של היהודי, כחיי היום-יום:
ו"אור התורה" – הדגשת מעלת האור, שהוא אור התורה, שלא בערך לגמרי לשאר ענייני אור: אור הנר, אור האבוקה, אור המדורה, אור הלבנה, אור השמש.
8) להעיר מתוכן שמות הספרים – שמות שניתנו ע"י רבותינו נשיאנו, בהסכמתם או אפילו ביזמתם, או ע"פ מפני שנהגו ישראל לקרותם בשם זה – ראה הקדמת ספרים אלה (ונפק"גם להלכה – בנוגע לכתיבת שמם בשטרות, בנוגע לגדרים, וכיו"ב):
"תורה אור" – שענייני החסידות אשר בו הם באופן גלוי ומואר, במכ"ש וק"ו מכללות העניין ד"תורה אור" (משלי ו, כג), גם בנוגע לנגלה דתורה, ועאכו"כ בפנימיות התורה:
"תורת חיים" – שענייני החסידות אשר בו הם נמשכים בהרחבה באופן פנימי, עד "שמחתפונסין" ונעשים חלק מחייו של היהודי, כחיי היום-יום:
ו"אור התורה" – הדגשת מעלת האור, שהוא אור התורה, שלא בערך לגמרי לשאר ענייני אור: אור הנר, אור האבוקה, אור המדורה, אור הלבנה, אור השמש.
9) נשא ז, ב.ג.
10) שם, י.
11) במדב"ר פי"ד, יג.
12) נשא ז, א.
13) שם, פד.
14) במדב"ר פי"ד, יב בסופו.
15) ראה קונטרס משיחות ש"פ וישב, א' דחנוכה תשמ"ז ס"ג-ד.

"ג מידות, שמע קולנו, וכן אבינו מלכנו. מנהגנו לאומרן אחרי שמונה-עשרה, בסדר דלהלן":
אשמנו / א-ל ארך אפים / נפילת אפים / כי עם ה' / כרחם / אלוקינו ואלוקי אבותינו, אזכרה / א-ל מלך¹³ / אלקים באו גויים / כרחם / אלוקינו ואלוקי אבותינו, אכן הראשה / א-ל מלך / אבותי כי בטחו¹⁴ / א-ל מלך / זכור רחמיך¹⁵ / זכור לנו ברית אבות / זכור לנו ברית ראשונים / שמע קולנו¹⁶ / הרשענו ופשענו¹⁷ / משיח צדקך / א-ל רחום שמך / עננו ה' עננו / מי שענה לאברהם / רחמנא דעני¹⁸ / 'אבינו מלכנו' הארוך¹⁹, ובו: 'ברך עלינו שנה טובה';

ובעל הברית עצמם לא יאמרו סליחות (ראה השלמה לשו"ע אדמוה"י סי' קלא ס"ז, נדפסה בסוף ח"א עמ' 357). אמנם היתה בזה הוראה כדלהלן:
ימי הסליחות של שנת תשי"ד היו בתוך שבעת ימי המשתה שלי. במוצאי שבת, לפני אמירת הסליחות אמר לי כ"ק אדמו"ר: כל הסליחות תאמר בביהכניס בידך עם הציבור, אבל כשגיע לתחנון [כנראה הכוונה ליויאמר דור... יבושו רגעי] אז תצא מבית הכנסת בכדי לאפשר לציבור לומר תחנון, ואתה לא תאמר, וכשיגמרו התחנון תוכל לחזור לביהכניס ולהמשיך אמירת הסליחות עם הקהל. וכן נהגו אח"כ כל השנים... (הרה"ח רי"ל שי גורנו). ולכאורה הי"ה לסליחות דתי"צ, אלא שכאן אין יתחונן וא"צ לצאת, והי"ה לבעל ברית.
לענין 'אבינו מלכנו', חידש הרבי שאמירתו תלויה בתחנון (יאוצר מנהגי חב"ד) אלול-תשרי עמ' ל, משיחת ו' תשרי תש"ל. וכן נדפס בסידורי תהילת ה' משנת תש"ל ואילך בשולחן הגיליון לפני 'למנצח יענד'. וצ"ע שבשיחות-קודש **תש"מ** ח"א עמ' 865 מסופר, שבצום גדליה תשי"א היה חתן במניין של הרבי ולכן לא אמרו סליחות, וכשעמד לומר קדיש אחר שמו"ע הורה הרבי לומר 'אבינו מלכנו', עיי"ש. ראה גם 'אוצרי שם עמ' קס ס"ט. 'התקשרות' גיליון שלא עמ' 18).
11) מובא מסי קיצור שליה.
12) ע"פ לוח כולל-חב"ד, ספר-המנהגים עמ' 53, וילקוט טעמים ומקורות' מכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו הנדפס בסוף יסוד הסליחות ע"פ מנהג חב"ד.
13) וצ"ל בו 'הודועת', נדפס בכל מקום במחזור השלם ובסליחות – מנהג חב"ד, ולא 'כמו שהודעת' כנדפס בסידור תהילת ה' עמ' 344.
14) פיוט מסוג 'פזמון'. בסוף 'פזמון' 'ברובים המכריע של סליחות הנדפסות – חוזרים חלק מחרוז הראשון בין חרוז לחברו' ובסוף הפיוט חוזרים את כל חרוזי הראשון (הערה 4 בילקוט טעמים ומקורות' הני"ל), אך בוידיאו מעשרה טבבת תש"מ ברור שהרבי חזר את כל חרוזי הראשון בין בית לבית.

- 15) סידור תהילת ה' עמ' 347. וצ"ל בו 'פקדנו בשועתך' בלא ו', ככפסוק, וכן נדפס בסליחות – מנהג חב"ד.
16) פתחים הארוך ואומרים פסוק אחר פסוק, חזן וקהל, עד הפסוק יאל תעובנו ולא עד בכלל. אחרי 'אתה תענה, ה' אלוקינו' סוגרים הארון.
17) מדליים "אי"א... אשמנו... סרנו..." כיוון שכבר אמרו זאת בנוסח התפילה.
18) במניין של הרבי נהגו תמיד לנגן תפילה זו בסיום הסליחות (ספר-הנינונים, ניגון רמז).
19) כולו יחידו שי"ץ וקהל מתחילה ועד סוף. במניין של הרבי נהגו תמיד לנגן: "אבינו מלכנו, אין לנו מלך אלא אתה" (ספר-הנינונים, ניגון ו).
בסידורי תורה-אור ותהילת ה', ובשנים האחרונות גם במחזור השלם, נדפס: זכיות ה'י' בשבא וה"כ בשורוק, וכ"ה בלוח התיקון לסידור תו"א, נ"ג תשי"א. ואילו במחזור השלם מהשנים תשל"ג: זכיות ה'י' בקמץ וה"כ בחיריק. וראה סידור 'עבודת ישראל' עמ' 110, ערוך השלם ערך זך אי בסופו, ועוד.
20) ספר-המנהגים עמ' 45. וראה אג"ק כ"ק אדמו"ר ח"ב עמ' קסג. קובץ 'יגידל תורה' ברוקלין, גיליון נח עמ' קלא.
21) ספר-המנהגים שם. ושי"ש.
22) שו"ע סי' תקס"ז סי' בשם יש מי שאומר, והובא למעשה בספר צמח-צדק (שער המילואים ח"א סי' י, ובמהדורת תשנ"ד א"ח סי' קז). במשני"ב ס"ק כ הביא מסידור דרך-החיים דה"ה למי שאין בידתו להשלים התענית, ויש מקילין בזה (שערי-אפרים שי"א סי' רק במקום צורך גדול, ובשו"ת שו"ת-א"ת ח"ב סי' נח ושו"ת אפרקסתא דעניא ע"ז ע"ז מקילין בכלל, ולכאורה כן משמע משו"ת צמח-צדק הני"ל המביא לצירוף גם "זי שאכלו פחות מכשעור" שהרי מדובר שאח"כ יאכלו כרגיל).
23) לוח כולל-חב"ד" בצום גדליה, ממשנה-ברורה ס"י תקס"ו סוף ס"ק כא ושו"ת מנחת-אלעזר ח"ב סי' עד.
24) שערי-אפרים שער ח סעיף קז.
25) וסיים עם השי"ץ, 'התקשרות' גיליון מ ס"ע 18. ודלא כמ"ש בשערי-אפרים שם, שאומר רק עם השי"ץ.

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שבת-קודש פרשת ויגש

ו' בטבת

שחרית. קריאת התורה: לשלישי, מסיימים: "ותחי רוח יעקב אביהם" (מה, כז),¹ לרביעי: "איתו מצרימה" (מו, ז),² לחמישי: "הבאה מצרימה, שבעים" (מו, כז).³

מוצאי-שבת-קודש. יש לקדש את הלבנה עוד הערב (אף ש'שבעה שלמים' יהיו רק בשעה 03:28).

יום רביעי

עשרה בטבת

תענית ציבור.

מי שלא ישן, מותר לו לאכול עד שיעלה עמוד השחר.⁴ השוכב לישון ובדעתו להשכים

לאכול או לשתות, יתנה בפירוש לפני השינה שיוכל לאכול או לשתות. ואם רגיל לשתות בקומו, אין צריך להתנות לשתיה.⁵

עלות השחר באזור המרכז לדעת המקדימה: 4:32.

קטנים שיש בהם דעת להתאבל על ירושלים, מאכילים אותם מאכלים פשוטים, ולא יאכלו מעדנים.⁶

שחרית: הציבור אומר 'ענגו' רק במנחה, אבל הש"ץ אומר 'ענגו' גם בשחרית (בחזרת הש"ץ) בברכה בפני עצמה בין ברכת 'גואל ישראל' לברכת 'פאנו', "אם יש בבית-הכנסת אף רק שלושה מתענים".⁷ ואם אין, אומרו 'בשומע תפילה'.⁸

פליחות:⁹

אומרים אותן בעמידה,¹⁰ ובמיוחד: אשמנו,

לכוון דעתו בתפילה וכיוצא בה.

7) ראה משניב סי' תקי"ג ס"ק ה, כף החיים שם ס"ק ט ונטע' גבריאל בין המצרים פ"ו ע"מ סה, ושי"ג.

8) ספר-המנהגים ע"מ 45, ושי"ג לפסקי דינים לאדמו"ר הצמח-צדק או"ח סי' תקס"ו ולשו"ת שלו שער המלוואים סי"ח. בשו"ת שם דן לומר ענו אף בלא "שבעה שאכלו פחות מכשעור" האמורים שם, ובפסקי-דינים (שכתב אח"כ) הורה כן למעשה, ואף באג"ק ב"ק אדמו"ר נשיא דורנו חטי"ז

ע"מ שיג ובהגהותיו ללוח כולל-הבית שט"ז (ראה לוח זה ביום תענית אסתר) מעתיק הרבי רק "גי מתענים" ולא

איזכור השבעה שאכלו כלל [וכן הורה בעל תה"ד – הובא בסי' לקט"ו יושר] (וראה 'התקשרות' גיליון ע"ג ע"מ 18).

9) משנה ברורה סי' תקס"ו ס"ק יג.

10) סידור תהלת ה' ע"מ 356. הסליחות: שם (צילום מסידור תורה אורי) מיועדות במקורן לאמירה לפני התפילה, ולכן מתחילות בסלח לנו, 'א"ל ארך אפים' (וראה

התיקון בסידורים אלו ע"מ 344 על ה'הנדפס בסי' תו"א בעבר, עד כולל מהדורת תש"ז ע"מ 372), אולם לפי מנהגו הן

נאמרות בתוך סדר התפילה, אחרי תחנון, ובהשטמות המתחייבות כמבואר בסי' המנהגים ע"מ 52. וראה סידור

תהלת ה' שיצא לאור לאחרונה באה"ק.

אם חלה ברית-מילה היום, כשהמילה בשחרית בניגון זה, ואף בחתן בז' ימי המשחה (ואף ביום חופתו) אף שאין

אומרים תחנון, אומרים סליחות ויודיו כרגיל. וי"א שהחתן

ולאחרי מכן, ביום האחרון דחנוכה, קורין (גם) הסך-הכול דקרבנות הנשיאים לאחרי הקריאה דההקרה בפועל – "זאת חנוכת המזבח אחרי המשח אותו"¹⁶, "כאילו כולם הקריבו ביום אחרון"¹¹, היינו, כלל שלאחרי

אתערותא דלעילא שלמעלה מאתערותא דלעילא שנמשכת על-ידי אתערותא דלתתא.

ג. אמנם, כל העילוי והשלימות דחנוכה היא – בנוגע לחנוכת המשכן, ולאחרי זה ישנו עניין

העילוי בבית-המקדש השלישי הוא עילוי שבאיך-ערוך

לגמרי, שיהיה בו "להצדיק" את החורבן דבית ראשון ובית

שני, וירדה מבהילה – צורך עלייה מבהילה (למעלותא)

ההמשכה וההתחלקות, לפרטים, שהוא למעלה יותר מהכלל שלפני ההמשכה וההתחלקות לפרטים.¹⁷

ועד שבאים לסיום וחותרם הקריאה ד"זאת חנוכה", "בהעלותך את הנרות גו"¹⁸, "שלך גדולה משלהם"¹⁹ – עילוי שבאיך-ערוך²⁰, גם לגבי הסך הכל שלפניו.

על-דרך המשכת וגילוי אתערותא דלעילא שלמעלה מאתערותא דלעילא שנמשכת על-

ידי אתערותא דלתתא²¹, שכן, בנוגע לאתערותא דלעילא שיסודה ושוורשה היא

האתערותא דלתתא, לא שייך (כל-כך) לומר "שלך גדולה משלהם", כי אם, בנוגע לבחינת

16) נשא ז, פח.

17) להעיר מ"ג מידות שהתורה נדרשת בו מכלל ופרט ומפרט וכלל ומכלל ופרט וכלל – וראה בסידור של"ה שם. ובכ"מ.

18) בהעלותך ה, ב.

19) פרש"י עה"פ.

20) גם ביחס לריבוי המתנות שניתנו בעת חנוכת המשכן, תוספת אורות עליונים שירדו בגילוי השכינה – ראה תו"א וישב כ"ט, ד. לקו"ת נשא כ"ט, א. ברכה צח, סע"ב ואילך.

21) ראה לקו"ת שה"ש כ"ד, א ואילך. ובכ"מ.

22) שה"ש א"ז.

23) ויש לקשר זה עם ימי חנוכה – ע"פ המבואר לעיל (קונטרס משיחות ש"פ מקץ, זאת חנוכה תשמ"ו, ס"ט) שהעניין דחנוכה הוא 'והו' יגי' חשבי', ובוה גופא (שבת הב' דחנוכה), לא רק

נעלה יותר, "מעלין בקודש" – בית-המקדש. ועניין זה מרומם בפרשת ויגש – על-פי המבואר בפנימיות התורה, תורת החסידות:

דרושי חסידות (בתורה-אור וכו') דפרשת ויגש – התחלתם בעניין (ובקרא) ד'קורות בתינו ארזים וגו'²², בבואר ענייני (ומעלת) בית-המקדש (לגבי המשכן)²³.

ותוכן הביאור²⁴:

"המשכן היה מארזים, כמו שכתוב²⁵, עצי

שיטים עומדים (המשוכה שבארזים)²⁶, והמכסה

היה מיריעות עזים כו' ובית-המקדש היה

מאבנים ועפר דווקא (שאסור לעשות בו עץ בולט כו')²⁷, רק שהיו כלונסאות של אזו

החידוש באור, שיכול להאיר גם את החושך, אלא החידוש בחושך, שנעשה כלי, כלי מוכשר וראוי

שיתגלה בו האור. וזוהי גם מעלת המקדש לגבי המשכן – שאע"פ שגם במשכן היה מבחינת

הדומם, היינו, גילוי המשכת אלקות עד למטה מטה, בבחינת דומם, מ"מ במשכן (עיקר) החידוש

הוא שאור מאיר גם במקום התחתון, ובמקדש עיקר החידוש הוא שהתחתון נעשה כלי אלקות

(ראה לקו"ת ש"ו ע"מ 20-21. וש"ז).

24) הבבא לקמן – ראה תו"א ריש פרשתנו. ובארוכה – תו"ח שם. אוה"ת לה"צ"צ שם (כרך

ה התקפה, ב), ועה"פ.

25) תרומה כו, טו.

26) רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א ה"ט (וגם הראב"ד ס"ל כן – ראה כס"מ שם). חינוך מצווה תצב –

בתקרת האולם²⁸... שהיו טפלים לעיקר הבניין²⁹.

וטעם הרב, כי "במשכן לא היה נמצא עדיין תכלית השלימות, שהיה רק דירת עראי של הקב"ה, כמו שכתוב³⁰ ואהיה מתהלך באוהל ובמשכן כו', לכן נעשה כפי אופן סדר השתלשלות העולמות... כותלי המשכן היו מקרשים שהם בחינת צומח, ורק קרקע המשכן היה מעפר... שהצומח למעלה מן הדומם... והמסכה על המשכן היה מיריעות... בחינת החי שלמעלה במדריגה גם מבחינת הצומח כו'.

אבל במקדש היה בו תכלית השלימות, כי היה דירת קבע של הקב"ה, כמו שכתוב³¹ זאת מנוחתי עדי עד, שהיה מעין עולם-הבא וכפי שיהיה באלף השביעי כשהיה מנוחה לחיי העולמים, שאז תתעלה הארץ העליונה שהיא בחינת מלכות דאצילות להיות למעלה מכולם³², וכמו שכתוב³³ אשת חיל עטרת בעלה... לכן אף בבית-המקדש שהיה מעין עולם-הבא נעשה עיקר הבית מאבנים ועפר שהם בחינת דומם... רק שכלונסאות של ארז שהיה בהתקרה הם היו בחינת תמכין לבד לעיקר התקרה הנעשה מבחינת הדומם³⁴. וזה הפירוש – "קורות בתינו ארזים וגו'":

פירוש אחד – "קאי על המשכן"³⁵, שהיה מארזים, ואילו המקדש, שהיה מאבנים, הוא באופן נעלה יותר.

ופירוש השני – "קאי בבית-המקדש דשלמה"³⁶, "קורות בתינו דבית-המקדש דשלמה דארזים, לשבח קאמר, דמה שהיה במשכן דמשה דפנות מעצי ארזים, בחינת משפיעים... בבתינו, הן רק בחינת קורות להחזיק עליהם המעזיבה, שנקרא תמכין בלבר"³⁷.

ועד לסיום הכתוב, "דהיטנו ברותים", דקאי על בית-המקדש דלעתיד לבוא, כפירוש התרגום "תירי יהי יאי בית מקדשא דעתיד להתבנאה ביומי מלכא משיחא דכשרוהי (תקרה או קורה)³⁸ יהוין מן ארזין דגנתא דערן ושירתוהי (רצפה)³⁹ יהוין מן ברתו ושני ושורבני", היינו, ש"הרצפה של בית-המקדש דלעתיד-לבוא יהיה חשוב יותר מהקורות דבית-המקדש דשלמה, וממילא שהקורות דבית-המקדש דלעתיד לבוא יהיו חשובים עוד יותר כו"⁴⁰.

ד. וביאור הקשר לפרשת ויגש, "ויגש אליו יהודה":

יוסף ויהודה הם בדוגמת המשכן ומקדש,

דווקא (ראה ס' הליקוטים (רא"ח צ"צ) ערך זאת. וש"ג).
 28) פרטי העניינים בנוגע ל"עץ" שהיה במקדש – ראה לקו"ש מסעי תשד"מ ס"ב בהערות, וש"ג.
 29) שמואל ב' ז,ו.
 30) תהילים קלב,ד.
 31) להעיר גם מהשייכות להנוכה: (א) הפטרה דשבת חנוכה (הא) היא "דני ושמחי בת ציון" – דאף שבחינת בת היא היותר תחתונה, כדאיא במדרש (שמו"ר ס"פ פקודי. שהש"ר ס"ג) משל למלך שהיתה לו בת כו' והיה קורא אותה בת, לא זו מחבה עד שקרא אותה אחותי ולא זו מחבה עד שקרא אותה אמי, מ"מ, לעתיד לבוא יהיה העילוי ד"בת ציון" דווקא, מכיוון שספירת המלכות (בחינת בת) תעלה בתכלית העילוי כו' (תו"א מקץ לו,ד. ובכ"מ). (ב) "זאת חנוכה", לשון נקבה דווקא, ע"ד מ"ש "בזאת יבוא אהרן גו", מצד העילוי המיוחד דספירת המלכות

7) אחרי ברכת "להתעטף בציצית". נמצא בסידור תהילת ה', בשו"ע הישן עמ' 310, ובחדש עמי תרטו. 8) ולא כמו שהבין בסי' קצות-השלחן סי' ז' בבדי-השלחן סי' ק"ק יד, ובספרו פסקי הסיידור אות כג (הובא גם בשו"ע החדש שם הערה כא ללא כל הסתייגות, וכן ביאור בסי' נימוקי או"ח סי' ח, ובסידור צלותא דאברהם בפי' ויעש אברהם, בשו"ת אר"ץ-צבי סי' ג אות ד, ובשו"ת יחוה-דעת ח"ה סי' א – ראה לקט הדעות בסי' ציצית – הלכה פסוקה עמי י"א) שהכוונה כשיסוי הפה נעשה ע"י הכנף הבאה מלמטה-מהצד עד פיו (ראה גם פירוש רס"יג עה"ת ויקרא יג,מה), כדעת הרמב"ם ה' אבל פ"ה ח"ה"ט (בטעיפת אבל). וכן הבין כאן בערוך-השלחן סי' ח ס"ח. ומבואר בב"י יו"ד שפ"ד ד"ה "ומשייכ פירוש שיכסה ראשו" ע"פ הירושלמי מו"ק פ"ג ה"ה (שפירשו בו "ויכסינה מלרע" בתמיהה) והרמב"ן, שהכוונה דווקא לכיסוי הבא מהצד ומסכה רק את שפמו וקצה חוטמו, ולא לכיסוי הבא מלמטה יחד עם כיסוי כל הפה, עיי"ש.

תפילין - ארבע על ארבע

שאלה: מה המקור למנהג חב"ד להקפיד שהתפילין יהיו בגודל 4 על 4 ס"מ, ומדוע ההקפדה על כך?

תשובה: אמסור בזה את מה שהצלחתי לברר בנושא, לעת-עתה:

בשולחן-ערוך אדמו"ר-הזק"ן הביא "והגאונים¹ אמרו, שהבתים של ראש צריכים להיות אצבעיים על אצבעיים² לכתחילה, ואם פחת – לא פסל...", וסיים "ויש לחוש לדבריהם, אף שלא נהגו כן". ובתניא³ נקט זאת בפשיטות, כאחד מ"שיעורי התורה" הידועים (לצד אורך הציציות והשופר והלולב, ונפח המקווה).

ובס' אות חיים⁴ הביא שהאריז"ל הקפיד בזה.

ובעניין זה העירני חכם אחד, ששיעור זה נזכר כאמור (גם בשו"ע אדמו"ר-הזק"ן) רק בתפילין של-ראש, ואילו בפועל נהוג [וגם רבותינו נהגו] להקפיד בזה גם בתפילין של-יד. ולעת-עתה מצאיתי דעה זו רק בב"ח: "ולעניין הלכה, כל בעל נפש יחמיר שיהא רוחב התיתורא⁵ אצבעיים על אצבעיים, בין של-ראש בין של-יד". המג"א⁶ הביא את דעת הב"ח בקצרה על לשון השו"ע: "אורך ורוחב הבתין וגובהן אין לו שיעור", ומסתימת לשונו משמע שכוונתו (כמו בב"ח עצמו) גם לגובה⁷, וכן (גם בתניא הנ"ל) אינו מחלק בין תש"י לתש"ר.

ובס' אות-חיים שם מזכיר שנהגו בזה ע"פ האריז"ל גם בשל-יד, עיי"ן שם.

1) סימן לב סעיף סג.
 2) שימושא רבאי לרב שר-שלום גאון, הועתק ברא"ש סוף ה' תפילין.
 3) שיעור האצבע (=רוחב אגודל) במידות זמנו, לפי ספר שיעורי תורה: לרבי חיים נאה, הוא 2 ס"מ, הרי שאצבעיים הן 4 ס"מ.
 4) אגרת-הקדוש סי' י, דף קטו ע"א. הובא כהוכחה שכך מנהגו בשיערי הלכה ומנהגי דלהלן הערה 7.
 5) להאדמו"ר ממונקאטש בעל שו"ת 'מנחת אלעזר', שאדמו"ר מהור"י"צ והרבי נשיא דורנו התייחסו אליו בהערכה רבה, ה' תפילין סי' לב ס"ק יז, הביא זאת מפרי-עץ-חיים, עולת תמיד, משנת חסידים, סידור האריז"ל לר' שבתי ומהר"ם זכות שהאריז"ל נהג כך (באורך, ורוחב וגובה – עיי"ש בסופו).
 6) על הטור סי' לב, סד"ה ואין שיעור מפורש בתלמוד.
 7) ובהו דבריו שונים ממנהגו (שיערי הלכה ומנהגי או"ח ח"א סי' יז) שאנו מחשבים שיעור אצבעיים ברוחב הבית עצמו (הקציצה) ולא ברוחב כל התיתורא.
 8) בשו"ע שם ס"ק נו.
 9) סעיף מא.
 10) כפי שנהג הרבי עצמו, ישערי ה' ומנהגי שם.

תשובה: א) הט"ז כתב שאין חיוב לעמוד כשארון הקודש פתוח, אלא ש"העולם עושין כן דרך כבוד". ב) גם בשנים הראשונות לא עמד הרבי בכל הפיזטים שפותחים בהם את הארון. ג) מי שנהג לעמוד כשהארון פתוח, בחושבו שחובה לעשות כן (או שכך מנהגו) – רשאי לבטל זאת ללא התרת נדרים, שהרי זה כמו "נדר בטעות"². אבל אם ידע שאין זו חובה ובכלל-זאת נהג כך, יצטרך התרת נדרים כדי לבטל זאת. ואם ממשיך בזה גם לאחר ידיעתו, יתנה במפורש שעושה זאת "בלי נדר".

1) יו"ד רמב"ס סי' יג. וכן דעת הפרי מגדים (או"ח קמא) ועוד (הובאו בשערי חיים על השערי אפרים שער י ס"ק יט, וכן בנטעי גבריאל ר"ה פרק לה סי' ג). ויש המתמירים לעמוד למי שרואה את הסי"ת, או מחלקים בין מי שהוא כנגד הארון לבין היושב מן הצד. לא מצאתי מי שממיר דווקא ברגע הפתיחה.
2) ראה יו"ד סי' ריד ובש"ד סי' ק.

אופן עטיפת הטלית

- א. הציור בספר 'ציצית הלכה למעשה'¹ שבו בעטיפת הטלית הראש מכוסה רק **עד סוף המוצח**, אינו נכון למנהגנו, שהוא, כלשון הרבי: "בעטיפת טלית-גדול אין צריך לכסות ראשו עד פיו, אבל נהגוין לכסות בחלקו העליון של הטלית-גדול גם [את] העניינים".
- ב. הקצות-השולחן² כתב בהבנת דברי רבינו בשולחן-ערוך, שבחלק התחתון של הטלית מכסים את הפה. אבל צריך עיון גדול להכניס ביאורו בלשון אדמו"ר, והעיקר – שהרבי במכתבו מפרש שכיסוי העניינים נמשך מלמעלה למטה ולא מן הצד, וזה כולל גם את אופן הכיסוי (באבל, הנזכר בשו"ע, אבל נשלל בסידור אדמו"ר ובהוראה זו)³ "עד פיו", ולכן לדידן אין לזה מקום אפילו בשו"ע.
- ד. בשולחן-ערוך רבנו⁴ כתב: "...כעטיפת הישמעאלים, דהיינו לכסות הראש עם הפנים עד גומות שבלחי למטה מפיו". ומלשונו, ועוד יותר – מלשונו בסידורו: "ויכסה ראשו, ויתעטף כעטיפת הישמעאלים, דהיינו שיכרוך הטלית עם הב' כנפות של צד ימין סביב צוארו... וב' כנפות האחרים של צד שמאל יהיו דרך הפנים... וצריך שיהיה מעוטף מלפניו ומלאחריו עד החזה (ואין צריך לכסות ראשו עד פיו)...", ברור שדרך הכיסוי עד פיו (שאותה שולל, והיא זו שנזכרה בשו"ע שלו) היא על-ידי כיסוי הראש, דהיינו מלמעלה ולא מן הצד.⁵

1) במהדרת תשנ"ה עמ' קנא. ובס' שו"ע הקצר ח"א עמ' 37 צייר לכוון.

2) ספר-המנהגים עמ' 3, מיהיום יום ז' אייר. כנסמן שם בהערות, המשפט "ונהגין..." עד גמירא נוסף במהדרת תש"ז של היום יום, וכמובא בהערות וציונים לסידור עם ד"ח שנטא, המצויין שם, המקור הוא הוראת כ"ק אדמו"ר מהור"י, ממכתבו של הרבי מיום א' תמוז תש"ז שנדפס בלקוטי שיחות ח"ח עמ' 311 ובשלמותו באי"ח ח"י עמ' רכז.

3) דלהלן הערה 8.
4) אולי – כדי שלא ידמה (לגמרי) לאבל [למרות שהאבל הוא מקור צורת העיטוף, כמבואר בטור ובי"ח ר"ס ח בשם הגאונים], כמובא משו"ת הלכות קטנות ח"ב סי' סג, ובס' 'ציצית הלכה למעשה' פ"ח סוף הערה 88 הביא זאת גם משו"ת יין הטוב סו"ס יז. וראה בפסק ד"ר א"י ס"פ יז, שכיסוי השפם בביהמ"ק היה סימך-היכר לאבל (וענייניו בביאור הביית הגדול שנדפס גם בהוצאת אשכול).

5) סי' ח ס"ה.
6) הלשון "עד גומות... מפיו" הוא מפירוש מו"ק כדא, שפירש כן את לשון הגמרא שם (באבל): "מחויי רב נחמן עד גובי דדיקנא", והוא דלא כפירוש הערוך ערך גב (העשירי) והטור יו"ד סי' שפז בשם הגאונים, שהכוונה לשפם, כמבואר להלן הערה 8, אלא כלשון הפרישה סי' ח ס"ב "שמכסים ראשם, ויורד טליתו עד הפה", עיי"ש בדרישה ובי"ח שהבינו בירושלמי "ויכסינה מלרע" בניחוחא, מלמעלה למטה, וזה המקור למנהג שנתר באשכנז והביאו הרוקח, שהאבלים מושכים את הכובע כלפי מטה עד שמכסה את העניינים. וכן הבינו בענייניו בקיצור שו"ע סי' ט ס"ח ובמשנה-ברורה סי' ח ס"ח ד.

צומח ודומם, "יוסף לשון תוספת וריבוי... הוא עניין בחינת צומח... ויהודה הוא בחינת ארץ, מלכות דאצילות, שהיא בחינת (ותעמוד) הדומם דאצילות, ולכן יהודה לשון הוראה וביטול, שהדומם יש בו בחינת הביטול ביותר"³⁷. ולכן, בזמן הזה, יוסף הוא למעלה מיהודה (צומח למעלה מדומם), ולכן "ויגש אליו יהודה", שיהודה ניגש ליוסף כדי לקבל השפעה כו', "אבל לעתיד לבוא יתעלה יהודה להיות למעלה מבחינת יוסף".

וכמודגש גם בהפטרה (סיום וחזרתם הקריאה) דפרשת ויגש – "קח לך עץ אחד וכתוב עליו ליהודה ולבני ישראל חבריו ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף עץ אפרים וכל בית ישראל חבריו וקרב אותם אחד (הראשון) אל אחד (השני) גו' הנה אני לוקח את עץ יוסף גו' ונתתי אותם עליו (למעלה ממנו) את עץ יהודה ועשיתים לעץ אחד גו' ועבדי דוד מלך עליהם"³⁸, עד "ודוד עבדי נשיא להם לעולם"³⁹.

ה. על-פי זה יש לומר פירוש העילוי דפרשת ויגש לגבי הקריאה דחנוכה – "מעלין בקריאה דחנוכה מדובר אודות חנוכה

כיוון שנמצאים בזמן הגלות אחרי חורבן בית ראשון ובית שני, הרי מובן וגם פשוט, שהמדובר אודות בית-המקדש דלעתיד⁴⁰, כאשר "ודוד עבדי נשיא להם לעולם", שאז ייבנה בית-המקדש השלישי, שהוא נעלה יותר מבית ראשון, וגם מבית שני, עד לעילוי שבאין-ערוך לגמרי, שיהיה בו "להצדיק" את החורבן דבית ראשון ובית שני, ירידה מבהילה – צורך עלייה מבהילה (למעליותא): כדי לבוא לתכלית העילוי דבית שלישי!

37) (קטעים מהתועדות שבת-קודש פרשת ויגש היתש"י; יתורת-מנחם – התועדות היתש"י, חלק שני, עמ' 196-201)

38) ויש לקשר עניין הביטול דיהודה עם קרבנות הנשיאים בחנוכה המזבח והמשכן – כדאיתא במדרש (במדרב"ר פ"ג, ג. וראה אה"ת פרשתנו שמ"ב) "שפל רוח יתמך כבוד, זה יהודה שהשפיל עצמו לפני יוסף... אמר הקב"ה, יהודה, אתה השפעת עצמך מפני אחיך הקטן הימך, חייך כשיוקם המשכן ויבואו השבטים להקריב... אתה הוא שתקריב ראשון".
39) יחזקאל לו, טז-כד.
40) שם, כה. וראה בד"ה ועבדי דוד תרצ"ט (תש"ח), ועוד.
41) הקדמת הרמב"ם לס' היד.

41) שבנינו יהיה (גם) דוגמת בית ראשון ושני – כמובן מפס"ד הרמב"ם (הל' ביהב"ח פ"א ה"ד) "בניין שבנה שלמה כבר מפורש במלכים, וכן בניין העתיד להבנות אע"פ שהוא כתוב ביחזקאל אינו מפורש ומבואר, ואנשי בית שני שכבנו בימי עזרא בנהו כבניין שלמה ומעין דברים המפורשים ביחזקאל" (וראה גם הקדמת הרמב"ם לפירוש המשניות בנוגע למסכת מידות. תו"ש בפתחת למס' מידות). וכן הוא בפנימיות העניינים – שכולל את העניינים דבית ראשון ובית שני (ראה זח"ג רכא, א).

רוצים גאולה ב'מזומן'

כל אחד יכול להיות צדיק, לעשות תשובה ולהביא את הגאולה

הנהגה הגם שכל אחד ואחד מישראל יודע שעל-ידי הירידה בגלות יהיה "ועבדי דוד נשיא להם" – מכל-מקום הרי ידוע הפתגם שרוצים שיהיה הכל במזומן, שיהיה "דאלאי גלות" ויבוא "משיח נאור", ובינתיים אין רואים זה בגלוי במזומן.

אך העניין יובן על-פי מאמר אדמו"ר הזקן הידוע (שכבר נדפס (מאמרים הקצרים עמ' תג. וש"נ)), שאפילו אם צדיק אחד עושה תשובה מיד משיח בא, והרי אדמו"ר הזקן אינו נתן בזה שום הגבלות, וכל אחד ואחד מישראל יכול להיות צדיק תיכף ומיד (איז דאס וואס משיח איז ניט געקומען, ביסטו אין דעם אליין שולדיק [העובדה שמישיח לא בא, היא באשמתך]) ואם כן זהו עניין המעות במזומן, כפשטות העניין. וכשאומרים שרוצים לראות המזומנים בכיס, הרי אין הכוונה שרוצים שיהיה בכיסו הלחם והמאכל שקונה על-ידי המעות (די בולקע מיט ווארמעס [לחמניה וארוחת-צהריים וכו']), אלא שיהיו מעות מזומנים שיוכל לקנות בהם דבר מאכל, ואחר-כך קונה בהם לחם ונוטל ידיו ומברך ורק אחר-כך אוכלו, ועל-דרך זה הוא בענייננו, שיש בכיסו וביכולתו של כל אחד ואחד להיות צדיק ולעשות תשובה, ועל-ידי זה לקבל מיד את הגאולה, ואין צריך לזה שום עבודות, אלא הרי זה ברגעא חדא ממש... ואין צריך אלא טירחה קטנה לקחת את המזומן ולהביא על ידו את הגאולה וכו'.

וזהו תוכן נקודת כל העניינים ונקודת כל הנקודות, דנקודת כל העניינים היא שיהיה ודוד עבדי נשיא להם לעולם, ונקודת כל הנקודות היא שעניין זה יהיה בפועל ממש ובקרוב ממש, בעגלא דידן.

(מאמר ד"ה ויגש – שבת-קודש פרשת ויגש, ט' בטבת תשמ"ו; 'התנוועדות' תשמ"ו, כרך ב, עמ' 254)

העולם תובע שכל יהודי יעמוד במצב של גאולה

דובר ועוררו כמה פעמים לאחרונה – שלפי הודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, סיימו את כל ההכנות לגאולה, ועתה יש רק "להמשיך" את הגאולה בפועל לגשמיות וחומריות העולם (חומריות הנהפכת לגשמיות), בגלוי לעיני בשר.

...היום צריך רק לפקוח את העיניים ואזי יראו איך שכל העולם תובע שכל יהודי כבר יעמוד במעמד ומצב של גאולה האמיתית והשלימה.

ויש לומר, שזה גופא הטעם מדוע רואים כיום שבני-ישראל יכולים לעמוד בענייני היהדות בכל התוקף וזקיפות הקומה ("בעה"ב/שקייט") גם על אומות העולם – ואין הדבר תלוי אלא ברצונם – שכן היות שעומדים תיכף לפני הגאולה, שאז יתגלה בפועל איך "ועבדי דוד נשיא להם לעולם", "וידעו הגוים כי אני ה'" – משום כך משתקף הדבר בפועל במצב דורנו, כהכנה המובילה מיד לגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו.

ולהוסיף שזה מרומז גם ב"ויגש אליו יהודה", שבד-בבד עם הסיוע של תוקף העבודה של יוסף שבדורנו – כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ישנו גם ה"ויגש אליו יהודה", משיח שיבוא בקרוב ממש, "ודוד עבדי נשיא להם לעולם", המגיע בסיוע ונתנית כוח של יוסף (שבדורנו), "כמוך כפרעה", (פרעה דקדושה) ד"אתפרעו ואתגליין מיניה כל גהורין".

(משיחת שבת-קודש פרשת ויגש, ז' טבת תשנ"ב)

טעות בקריאת התורה, עמידה בפתיחת הארון, אופן עטיפת הטלית, תפלין - ארבע על ארבע

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

טעות בקריאת התורה

שאלה: בקריאת התורה בשבת פרשת 'וישלח', קראו את הפסוק 'ואת כל טפס... שבו ויבזו' (שפירש רש"י "שבו – לשון שבייה, לפיכך טעמו 'מ'רע'), ובעל-הקורא קרא תיבת 'שבו' בהטעמה 'מ'רע' (שפירושה לשון חזרה, כמו "שבו הרודפים"². וכמו שפירש רש"י להלן³: "מן 'שב' – 'שבו')*.

האם צריך לחזור, ואיך הדין אם כבר סיימו את קריאת-התורה והתפללו מוסף? **תשובה:** בשולחן-ערוך נפסק: "קרא וטעה, אפילו בדקדוק את אחת – מחזירין אותו. הגה: וכן דין החזן הקורא. ודווקא בשינוי שמשנתה על-ידי-זה העניין...". והרי זה המצב בנידון-דידן, שפירוש המילה משנתה על-ידי קריאתו בהטעמה 'מ'רע'.

וכתב שם במשנה-ברורה⁴, שחייב לחזור גם אם כבר גמר את הפרשה (=העלייה הזאת) ואפילו אם כבר בירך לאחריה, העולה אחריו חוזר לאותו פסוק וקורא אותו וממנו והלאה עד סוף הפרשה ועוד שלושה פסוקים מהפרשה שלאחריה⁵. ובביאור הלכה שם⁶, שגם אם כבר סיימו את כל הקריאה – יצטרך לחזור ולקרוא בציבור פסוק זה יחד עם שני פסוקים אחרים⁷, אלא שאז לא יברך על הקריאה, עיין שם.

* ועל-דרך-זה ייתכנו טעויות רבות, כמו בפי' ויגש (מו,כ"ז) תיבת 'הבאה' הראשונה – 'מ'רע', לשון הווה, והשנייה – 'מ'רע', לשון עבר, כפירוש רש"י שם. וקל-וחומר לטעויות בולטות יותר.

(1) לד,כט.
(2) יהושע ב,כב (הפסרת פרשת שלח, בסופה).
(3) מט,כג.
(4) ארי"ח סי' קמב ס"א.
(5) סי' ק"ב.
(6) לכתחילה – כדי שלא יהיה ניכר כליכך השינוי לעיני הציבור (שער הציון שם).
(7) ד"ה מחזירין.

(8) כדן מי שדילג פסוק מקריאת שחרית של שבת, בס"י קלו ס"ג ובשו"ע אדה"ז סו"ס רפב. וראה בעניין זה בקצת-השולחן סי' פג בבדיהשולחן סי' ק"ז (אגב, שם בס"י פר"פ מפרט דיני טעות בס"י, אבל לא נכנס לדיני טעות בקריאה עצמה).

עמידה בפתיחת הארון

שאלה: האם יש חובה לעמוד כשארון-הקודש פתוח (או ברגע שפותחים אותו)? ומה שהרבי ישב בפיוטים כשהארון פתוח – האם זה היה רק בשנים האחרונות?

חופשית, על דברים שאמר הרבי עצמו וכפי שנתפרסמו ב'בטאון חב"ד' (אלול תשכ"ט) ש"לא זכיתי להבינם". את דבריו חתם שרגאי במילים הבאות:

"על מכתב זה לא קיבלתי תשובה בכתב. כשביקרתי אצל האדמו"ר הה"צ (=הרב הצדיק) שליט"א הסביר לי בעל-פה מדוע לא ענה, וטעמו ונימוקו עמו".

**בנתיבי חסידות
איזביצא-ראדזין**

פרקים במשנת בית מדרשם של מאורות
איזביצא-ראדזין
חלק ראשון

מאת
ש"י שרגאי

ירושלים המשוחררת ה' תשל"ב

מכתבי אל קש"ת האדמו"ר הה"צ שליט"א מליובאוויטש

"ירשה לי קש"ת לבקש לחזור לי את דבריו כמו שפורסמו ב'בטאון חב"ד' מאלול תשכ"ט, גליון מס' 11 (30) שלא זכיתי להבינם.

בגליון הגיל כתב בין השאר לאמור:

"יותר על כן: חענינם שמקורם בעצם הנפש תלויים לנמרי בחירה הפשית,

"שהרי אי אפשר לומר שהעצם יהיה מוכרח ע"י כחות וענינים שלמטה הימנו),

"ואילו כשאל על האדם ציוו משייבם, הרי ישנה כבר טיבה חיצונית המכריחה אותו, כאילו, לעשות את אשר נצטווה, למרות שגם על חמצות, רשות לכל אדם נתונה" (רמב"ם הלכות תשובה, ראש פרק ח) — אין הדבר דומה לבחירה שישנה לאדם בענינים שלא נצטוו כלל עליהם".

הדברים אינם נחירים לי:

א) הרי דווקא על הדברים המפורשים בתורה כצווים ניתנה לנו הבחירה (דברים ז, יט"ז): אף שבר ועונש על דברים שצטוונו לאמרו (דברים יא, כ"ד-כ"ח), ובלי בחירה — שבר ועונש מה עבודתיהם? האם הדוגמה בדברי קש"ת "כאילו" — הכוונה היא שלמעשה אף בצווים ישנה בחירה, רק לאדם נדמה "כאילו", האם זאת הכוונה?

ב) קש"ת מבחין בין הבחירה בענין שהאדם לא נצטווה עליו כלל לענינים שיש עליהם צווי — מאיזה בחינה? מהו המבחין?

אשמח מאד ואכיר טובה לקש"ת אם יעמדו על כונת דבריו כהווייתה.

אמנם גם מאוביציא-ראדזין לימדו באותו דרך כמעט, כספרי 'מי השילוח', 'בית יעקב', 'סוד ישרים', 'תפארת יוסף', ויצאו עליהם קטיוורטא, אולי על ידי הארת קש"ת — אאמוד גם על משנתו של אוביציא-ראדזין בסוגיא זו.

של מכתב זה לא קבלתי תשובה בכתב כשביקרתי אצל האדמו"ר הה"צ שליט"א הסביר לי בע"פ מדוע לא ענה, וטעמו ונימוקו עמו.

מסכת הקשרים עם שרגאי

עשרות שנים קיים הרבי קשר חם ולבבי עם הרב ר' שלמה-זלמן שרגאי, שאף התקבל פעמים רבות ליחידות' קשרים אלה נגעו בעניינים של עסקנות ציבורית כמו גם בעניין תורה והפצת יהדות ובעניינים אישיים

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

"להיפגש איתו, לסובב השיחה"...

זכה להיכנס ל'יחידות', פעם נוספת, בשנת תש"ט. בכ"ה בתמוז תש"ט כותב הרבי נשיא דורנו (אז הרב"צ) אל השד"ר הרה"ח רבי בנציון שמשוב (אגרות-קודש, כרך ג, עמ' קנו):

אמש היה אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א מר שרגאי. פרטים אודותיו יוכל להתודע אצל אחיו של המזכיר שלנו מר מינדל, ומהנכון לסדר להיפגש איתו לסובב השיחה באופן שישאלו אשר בטח בהיותו כאן נכנס להיכל כ"י ובמילא לבקש פ"ש [= פרישת-שלום] ולספר לשר[גאי] ע"ד [על-דבר] העבודה מלפנים והמס"י [והמסירות-נפש] שדרשה ולסיים בעבודה באירופא וכ"י.

'יחידות' לפני קריאת המגילה

שנה אחת לפחות — סיפר הרה"ח ר' דובער יוניק — קיבל מר שלמה-זלמן שרגאי משלוח-מנות מהרבי (היה זה כשהלה עשה בניו-יורק. ראה 'התקשרות' גיליון לג עמ' 12).

ככל הנראה היה זה בפורים תשי"ב, כמתואר ביומנו של הרה"ח ר' אליהו-אריה-לייב ע"ה גראס (צוטט ב'התקשרות' גיליון שצה עמ' 10): "תפילת ערבית החלה עם כניסת הרבי, בשעה 18:45 בערב. עד אז שהה בהדרו מר ש"ז שרגאי (ראש עיריית ירושלים) ושוחח עמו ב'יחידות'. אז הוא התפלל ערבית עם הקהל (אישי נמוך קומה, מרכיב משקפיים, לבש כובע שחור גדול), ובשעת קריאת המגילה הביט עם

בעמדנו בה' בטבת (היום שבו 'דידן' להספרים — נצח"), נפתח בעניין הקשור לספרים:

סח מזכירו של הרבי, הרה"ח הרב יהודה-לייב שיחי' גרונר: "כמעט כל ספר חדש של קה"ת הורה לי הרבי לשגרו לר' שלמה-זלמן" (נרשם מפיו).

הקשרים של מר שרגאי עם ליובאוויטש החלו עוד בחי' כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ, דבר שיזכיר לו הרבי בדרך-אגב באיגרת מיום כ"ז בשבט תשכ"ח (אגרות-קודש, כרך כה, עמ' צד):

מוסגרה-קובץ יו"ד שבט שהוצאנו לאור לאחרונה בקשר עם יום הילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר צוקלה"ה נבגי"מ זי"ע, שתקותי שיעניין את כ"י, ובפרט ביודעי היחס שהיה ביניהם, יבדלו מחיים לחיים.

תחילת הקשר - בפולין

מר שרגאי נתוודע לליובאוויטש כבר בפולין ('היינו חסידים של הרה"ק רבי מרדכי-יוסף התפארת ישראל' מרדזין, וכאשר נכנס לבית רדזין הרב גור-אריה, שנשא את בת הרבי מרדזין לאשה, וכאשר בתו התחתנה בהמשך עם ר' נחום גולדשמיד" — מתוך ראיון ל'כפר-חב"ד' 417 עמ' 19). קשריו העמיקו בעת ביקור 'כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ' בשנת תרפ"ט בארץ-הקודש.

ניצוצי רבי

הרב גוראריה במגילתו.

על ביקור זה נזכר באיגרתו של הרבי להרב זווין, מיום י"א באייר של אותה שנה (אגרות-קודש, כרך ו, עמ' נ):

מר שרגאי ש"י ביקר אצלי, אבל כיוון שהיה זה קודם קריאת המגילה והייתה טרחה דציבורא, נשארה השיחה באמצע, וצריך היה לבקר אצלי עוד-הפעם, אבל לא אסתייע מילתא...

באיגרת אחרת למתיישבי כפר חב"ד מיום כ' באדר של אותה שנה (שם, כרך ה, עמ' רסד) כותב הרבי: "ובטחוני חזק, אשר מר שז"ד, מר געלמאן, וגם מר שרגאי בבואו מכאן, יסייעו בידם בהשתדלות הנ"ל".

תשובות-חן על הטרחה

להלן ציטוטים מאיגרות שונות ששיגר הרבי אל הר"ר שרגאי, בזמנים שונים. בכ"ה במרחשוון תשל"א (אגרות-קודש, כרך כז):

הנני מאשר מכתבו מטי"ז חשוון עם המצורף בו. ותשובות-חן תשובות-חן שטרח והמציא לי צילום קונטרס מכתבי כ"ק מו"ח אדמו"ר, ובפרט על-פי מאמר חכמינו ז"ל מלתא אלבישייהו יקרא.

י"ד בתמוז תשכ"א (אגרות-קודש, כרך כ, עמ' רפד):

בקשר עם ימי הגאולה יביג תמוז של כ"ק מו"ח אדמו"ר דאולינ מיניה... והרי לימוד מאלף והוראה חיה בזה עד כמה אפילו איש אחד יכול לפעול ולהתגבר על מניעות ועיכובים הכי גדולים באם יש ההחלטה התקיפה במסירות נפש מבלי חת.

"גאולה מהמתיוונים דתקופתנו"

בכ"ה במרחשוון תשל"א:

ויהי-רצון שבהתקרבנו לחג הגאולה (דתורת החסידות) ולחודש הגאולה דימי תנוכה, נזכה בקרוב ממש ובעגלה דידן לגאולה מאת המתיוונים דתקופתנו זו, ואף ששקעה החמה בחוף ידליק כל אחד ואחד נרות בשמן טהור דזוקא, אך שהפוליטעאישן [= פוליטיקאים] אומרים שאין נפקא-מינה באור שהוא המכוון, שלא נעה בו אפילו יד עכו"ם ואפילו לא הסיטו, להאיר בבת

אחת את הבית ואת החוף, ובאופן דמוסיף והולך.

ככבוד ובברכת הצלחה ולבשורות-טובות.

בי"ד בתמוז תשכ"א (אגרות-קודש, כרך כ, עמ' רפה):

מאשר הנני בזה מכתבו מיום ב' בתמוז, ותקוותי שרפואתו מתקדמת ומתחיל להיכנס במסלול הפצת היהדות המסורתית בתוככי כלל ישראל, מתאים לדבר משנה אני נבראתי לשמש את קוני.

במאבק על שלימות הארץ

במכתב מ"ימי ההגבלה' תשל"ל (אגרות-קודש, כרך כו, עמ' תה) חוזר הרבי וקובע, כי על-פי הידיעות שבידו ("ממקור שער עתה היה נאמן") גובר רצונם של חוגי הצמרת בישראל להחזיר את העיר חברון ח"ו לידי הערבים, אלא שמחפשים מסגרת נאותה ("צורה חיצונית מתאימה, ודי-למבין").

וכעבור זמן לא רב (בכ"ה בתמוז; שם, עמ' תלב) כנראה בעניין התיישבות יהודית בעיר-הקודש ירושלים:

ולצערי הרב ההתפתחויות ב[משך] השבועות מאז מחזקות השמועה והחשש שכתבתי אז.

והרבי ממשיך:

ויהי-רצון שעל-כל-פנים לא יהיה צורך בפלפול והגנה מאחינו-בני-ישראל עצמם על ירושלים עיר-הקודש, ותהיה – בסגנון כבודו בשער הספר – "ירושלים המשוחררת", שחרור וחירות אמיתיים, ובאופן שתקיים יעודה הנבואי יודבר ה' מירושלים.

עתידה של עיר הקודש חברון עלה גם ב"יחידות' של מר שרגאי אצל הרבי, ובכ"ה במרחשוון תשל"א (אגרות-קודש, כרך כז) כתב לו עוד בנושא:

ובהמשך לשיחתנו בעת ביקורו של מר כאן בעניין חברון, וכמזכיר שהזכר גם-כן על-דבר ירושלים, כדאי שיתעניין מר בתוכן נאומי של שר החוץ בלוס אנג'לס באסיפת סטודנטים רבתי לפני כעשרה ימים לערך. וכדיבורי כמה פעמים, הלוואי שיקדימו הרעה בעוד מועד. ומגדיל החשש גם זה שכנראה אין מפרסמים בתוככי בני ישראל נאום

ניצוצי רבי

האמור, אך שנאמר בפומבי ובפרהסייה ובשם כל הממשלה.

"משתדל הנני גם בשנה זו"

"ובקשר עם ימי הפורים הבא-עלינו-לטובה משתדל הנני גם בשנה זו בנוגע למשלוח מנות ומתנות לאביונים, שדווקא במצוות אלו רבה העזובה, ומאידך גיסא רבה במיוחד נקודת החינוך וההדרכה אשר בהם" – כתב הרבי למר שרגאי ב' אדר תשכ"ג (אגרות-קודש' כרך כב עמ' תכב).

בכ"ז בשבט תשכ"ה (אגרות-קודש, כרך כה, עמ' צז) מאשר הרבי קבלת מכתבו וגם קטעי העיתון של מאמרו בקשר ל'מבצע תפילין' (מאמר שתורגם אחר-כך (כיוזמת מזכירות הרבי?) לעיתון אידי בני-יורק ולעיתון יהודי בצרפתית) – "שזה נותן לו זכות נוספת שגם שם בוודאי שדבריו פעלו פעולתם".

שיחה עם אחד המזכירים

ביומן פרטי של אהר מחברי המזכירות, נאמר:

"יום שני כ"ג כסלו: [...] דיבר] על-דבר מאמרו של ש.ז.ש. [כנראה – שלמה זלמן שרגאי] בעניין מבצע תפילין ולבסוף [של אותו מאמר כתב הנ"ל] על דבר עלייה [של הרבי] לארץ-הקדש [וכתב את] מענה כ"ק אר"ש. ושאל [הרבי] אם כתב [במאמרו של הנ"ל] גם-כן מתי נאמר זה, איז דאך שוין אלץ גוט [אזי הכול בסדר]."

שאלה ותשובה

בב' באדר תשכ"ג פנה מר שרגאי לרבי והעיר "על-דבר המדובר שכאילו גאולתו של יעקב – ומעשה אבות סימן לבנים, גאולתנו – מותנית בכיורויו של עשיו וכי; היכן יסודו של הרעיון".

באיגרת תשובה מיום ז' באדר (אגרות-קודש, כרך כב, עמ' תכב) השיב לו הרבי:

מיוסד הוא בדברי רבנו הזקן בספרו תורה-אור, פרשת וישלח, יעוין שם, ושם עיקר ביאורו בסגנון חכמת הקבלה, ומבואר יותר בנוגע לעבודת האדם כפשוטו בספר בנו אדמו"ר האמצעי, תורת-חיים על הפרשה האמורה...

טובים השניים

בט"ו במנחם-אב תשכ"ב (אגרות-קודש, כרך כב, עמ' שב) מודה לו הרבי על שני מכתבים ("תשובות-חן בעד מכתבו מיום ו' ח' מנחם-אב") עם המצורף אליהם. "ובודאי לא ימנע מלהודיע המשך העניינים ויהי רצון שיתפתחו בכיוון הרצוי".

ברכות לשמחות במשפחה

"ובימים אלו של החודש שמרכין בו בשמחה אסיים בעניין של שמחה וברכה לכבודו להולדת הנכד ש"י, ויהי-רצון שההורים ש"י יגדלוהו לתורה ולחופה ולמעשים טובים ויהיה להם ולכבודו ממנו רוב נחת אמיתי ונחת חסידותי" – כתב הרבי בכ"ג באדר שני תשי"ט (אגרות-קודש, כרך חי, עמ' רצא).

בי"ד בתמוז תשכ"א (אגרות-קודש, כרך כ, עמ' רפה-ד) כותב הרבי בסיום איגרת אל הנ"ל:

ועל של עתה באתי להביע ברכת מזל-טוב להולדת בנו הנכד ש"י, ויהי-רצון שהוריו ש"י יגדלוהו לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה בגשמיות ורוחניות.

הרבי חותם "בברכה..." וממשיך:

מפני סיבה נתעכב משלוח המכתב וזה עתה קיבלתי מכתבו עם הבשורה טובה מחתונת בתו שתליטי"א, ויהי-רצון שיבנו בית בישראל על יסודי התורה והמצווה, בניין עד תד, באושר אמיתי בגשמיות וברוחניות גם יחד.

"לא זכיתי להבינם"

ונחתום בצילום מתוך ספרו של הר"ר שרגאי 'בנתיבי חסידות איזביצא-ראדזין', שם הוא מציג שאלה ששלח לרבי בסוגיית בחירה